

Stichting NIOC

Stichting NIOC en de NIOC kennisbank

Stichting NIOC (www.nioc.nl) stelt zich conform zijn statuten tot doel: het realiseren van congressen over informatica onderwijs en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting NIOC neemt de archivering van de resultaten van de congressen voor zijn rekening. De website www.nioc.nl ontsluit onder "Eerdere congressen" de gearchiveerde websites van eerdere congressen. De vele afzonderlijke congresbijdragen zijn opgenomen in een kennisbank die via dezelfde website onder "NIOC kennisbank" ontsloten wordt.

Op dit moment bevat de NIOC kennisbank alle bijdragen, incl. die van het laatste congres (NIOC2025, gehouden op donderdag 27 maart 2025 jl. en georganiseerd door Hogeschool Windesheim). Bij elkaar zo'n 1500 bijdragen!

We roepen je op, na het lezen van het document dat door jou is gedownload, de auteur(s) feedback te geven. Dit kan door je te registreren als gebruiker van de NIOC kennisbank. Na registratie krijg je bericht hoe in te loggen op de NIOC kennisbank.

Het eerstvolgende NIOC vindt plaats op 18 maart 2027 in Arnhem en wordt georganiseerd door HAN University of Applied Sciences.

Reacties over de NIOC kennisbank en de inhoud daarvan kun je richten aan de beheerder:

R. Smedinga kennisbank@nioc.nl.

Vermeld bij reacties jouw naam en telefoonnummer voor nader contact.

Beroepenwedstrijden voor topkwaliteit en imago

drs. C.H. Beuk

secretaris / coördinator, stichting Beroepenwedstrijden Nederland

1. Samenvatting

Kwaliteit moet goed worden omschreven en dient het doel te zijn van onze beroepsopleidingen, maar kwaliteit moet ook blijken. In de opleiding wordt kwaliteit getoond bij proefwerken en examens, en in toenemende mate ook bij wedstrijden. In tegenstelling tot examens zijn wedstrijden niet gericht op het 'juist voldoende' niveau, maar op de hoogst mogelijke prestaties. Wedstrijden zijn daardoor een uitdaging voor de deelnemers, maar niet alleen voor hen. Ook de daarbij betrokken deskundigen worden uitgedaagd; tot overleg over kwaliteitsniveaus, -eisen en -normen en overleg over vergelijkbaarheid en bruikbaarheid van kwalificaties in opleiding en bedrijf, nationaal en internationaal.

In tegenstelling tot examens vinden beroepenwedstrijden doorgaans niet in beslotenheid plaats en vervullen zij daardoor een unieke functie bij het verbeteren van het imago van het beroep en de beroepsopleiding.

In Nederland worden op ruime schaal beroepenwedstrijden georganiseerd. De stichting Beroepenwedstrijden Nederland (sBN) bevordert dit en coördineert de deelname aan de mondiale 'International Youth Skill Olympics' van de International Vocational Training Organisation (IVTO).

In oktober 1995 vinden deze 'Olympics' plaats in Lyon (35 landen, 500 jonge deelnemers, 45 beroepen). Ruim 400 experts zijn ter plaatse voor de juring en overleg over de opgaven, die vooraf in alle landen door speciale teams van specialisten zijn opgesteld aan de hand van nauwgezette criteria.

Op initiatief van Nederland zal in Lyon voor het eerst een 'Telematics Olympics' worden gehouden. In samenwerking met de Vereniging BVE zijn in Nederland en de andere deelnemende landen de voorbereidingen in volle gang; met voorselecties in opleidingen en bedrijven, regionale competities en nationale kampioenschappen.

2. Kwaliteit moet blijken

Kwaliteit is essentieel voor individu en samenleving. Een goed bestaan eist kwaliteit van producten en diensten en stelt daarom hoge eisen aan werknemers en werkgevers.

Beroepsopleidingen die goed aansluiten bij de arbeidsmarkt zijn daarom cruciaal. Dit is een waarheid met vele gezichtspunten.

Eén van deze gezichtspunten was de gedeelde verantwoordelijkheid van overheid en bedrijfsleven voor de initiële beroepsopleiding waarop in 1982 de Commissie Wagner zich richtte. Hier lag het begin van een ontwikkeling die er toe leidde, dat in ons land het bedrijfsleven het primaat heeft bij het formuleren van de eindtermen voor de middelbare beroepsopleidingen in deeltijd en voltijd. De Commissie Rauwenhof benadrukte daaraanvolgend in 1990 de noodzaak van een goede kwalificatiestructuur, waaraan thans ook hard wordt gewerkt. Op basis van een door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen ontwikkeld model, het 'format', zijn alle landelijke organen beroepsonderwijs druk bezig alle op eindtermen gebaseerde kwalificaties en deelkwalificaties te ordenen en op elkaar af te stemmen.

Kwaliteit dient natuurlijk goed te worden omschreven in ondubbelzinnig geformuleerde eindtermen voor onze beroepsopleidingen, maar kwaliteit moet ook blijken.

Traditioneel wordt tijdens en aan het einde van een opleiding kwaliteit getoond bij proefwerken en examens voor het verwerven van een kwalificatie of een gedeelte daarvan. Een heldere, objectieve toetsing en examinering is daarbij onontbeerlijk en is tevens een belangrijke conditie voor een goed functionerende kwalificatiestructuur.

Maar, een goede kwalificatiestructuur en goede examens alleen bevorderen nog niet een hogere kwaliteit van een beroepsopleiding. Kenmerk voor het niveau van een examen is immers, dat deze altijd wordt afgezet tegen de cesuur voldoende-onvoldoende. De juist voldoende prestatie is de norm voor de kwalificatie en definieert elke kwalificatie tot een minimum-kwalificatie, ook al heeft de betrokkene op het examen veel meer gepresteerd. Voor een hogere kwaliteit zijn dus meer prikkels nodig.

In toenemende mate erkennen onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en overheid beroepenwedstrijden als een effectief middel ter verbetering van de kwaliteit.

Wedstrijden dagen niet alleen de deelnemers uit tot de hoogst mogelijke prestaties, maar ook de andere

daarbij betrokken deskundigen uit onderwijs en bedrijfsleven; tot overleg over (hogere) kwaliteitsniveaus, -eisen en -normen en overleg over vergelijkbaarheid en bruikbaarheid van kwalificaties in opleiding en bedrijf, nationaal en internationaal.

3. Prestige door kwaliteit

Behalve de kwaliteit van een opleiding is ook de deelneming daaraan van een voldoende aantal goed gemotiveerde en getalenteerde jonge mensen van cruciale betekenis. Een onlangs afgesloten onderzoek van de Sociaal Economische Raad (SER) beschouwt het imago en de attractiviteit van de beroepsopleidingen daarom als sleutelvariabelen voor de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt in ons land.

In dit opzicht vervullen beroepenwedstrijden zelfs een unieke functie zoals onlangs in een imago-onderzoek van KPMG is vastgesteld: beroepenwedstrijden hebben een eigen niet door andere middelen te vervangen waarde.

Voor een toenemend aantal opleidingen is dit alleen al een reden zich met beroepenwedstrijden bezig te houden.

Maar voor de meeste deelnemende opleidingen en bedrijven gaat het uiteraard om de samenhang tussen kwaliteit en imago.

Citaat sBN Voorzitter Rinnooy Kan: "Als in ons land wat de waardering voor een vak geen cultuuromslag plaatsvindt, kunnen we de internationale concurrentie wel vergeten, met alle gevolgen voor onze welvaart van dien."

4. Resumé

Samengevat dragen beroepenwedstrijden bij aan de kwaliteit van beroepsopleidingen;

- door het overleg op nationaal en internationaal niveau in de werkgroepen die de criteria/normen formuleren voor kwaliteit op topniveau en de juries die de prestaties van de deelnemers beoordelen;
- door het stimuleren van de discussie over kwaliteit in de instellingen en bedrijven die betrokken zijn bij de voorselecties binnen de instellingen, de regionale wedstrijden, nationale in internationale competities;
- door het betrekken van vele jonge deelnemers bij de voorselecties op de instellingen en in bedrijven, de regionale wedstrijden, nationale en internationale competities;
- door het zichtbaar en daardoor beter bespreekbaar maken van de kwaliteit van beroepsopleidingen voor de praktijk van het hedendaagse beroep;
- door het bevorderen van het imago van beroep en beroepsopleiding.

5. stichting Beroepenwedstrijden Nederland (sBN)

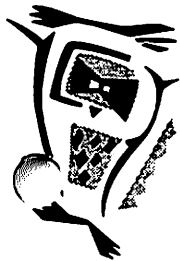
In Nederland worden op ruime schaal beroepenwedstrijden georganiseerd. Met steun van de overheid, het bedrijfsleven, de landelijke organen beroepsonderwijs, de Vereniging BVE, het scholenveld en vele anderen.

De stichting Beroepenwedstrijden Nederland (sBN) bevordert dit en coördineert de deelname aan de mondiale 'International Youth Skill Olympics' van de International Vocational Training Organisation (IVTO).

De sBN, grotendeels bekostigd door de overheid en bestuurd door overheid, sociale partners en onderwijs, stelt zich ten doel "... jonge vakmensen te stimuleren tot het hoogst mogelijke kwaliteitsniveau aan het einde van hun initiële beroepsopleiding."

Belangrijke aspecten daarbij zijn:

- bijdragen aan de ontwikkeling van normen voor beroepskwalificatie op topniveau;
- bijdragen aan kwaliteitsverhoging van het kennen en kunnen van jonge vakmensen;
- bijdragen aan het positief kiezen van jongeren voor een beroepsopleiding;
- bijdragen aan de uitwisseling van expertise op het terrein van de kwaliteit van de beroepsopleiding;

- bijdragen aan de internationalisering van het beroepsonderwijs.

De sBN levert haar bijdragen met het nemen van initiatieven voor en het organiseren van regionale, nationale en internationale evenementen waarvan beroepenwedstrijden een belangrijk onderdeel vormen. Voorbeelden daarvan in 1993 waren: de manifestatie Beroep 93 met Nationale Kampioenschappen, het Seminar 'Jonge vakmensen, kwaliteit moet!' en de organisatie van de deelneming aan de '32nd International Youth Skill Olympics' van de IVTO in Taiwan.

6. Internationale wedstrijden

Het beleid van de sBN is in het bijzonder gericht op de deelneming aan internationale beroepenwedstrijden en de totstandkoming dan wel verbetering daarvan.

Internationale afstemming heeft de hoogste prioriteit om verschillende redenen. De belangrijkste is natuurlijk dat Nederland 'veel buitenland heeft' en in het bijzonder de open grenzen in Europa een oriëntatie buiten ons land noodzakelijk maken. Maar een andere even belangrijke reden is, dat een beroepsopleiding van hoge kwaliteit ons de mensen moet leveren waarmee wij de steeds sterker wordende internationale concurrentie het hoofd kunnen bieden. En die concurrentie komt voor verschillende bedrijfstakken al lang niet meer (alleen) uit Europa.

Naast activiteiten gericht op de totstandkoming van Europese wedstrijden in 1996 stimuleert de sBN ook de vernieuwing van het aanbod aan wedstrijden op de 'International Youth Skill Olympics'. In samenwerking met de landelijke organen beroepsonderwijs en de Vereniging BVE zijn in de afgelopen jaren belangrijke vorderingen gemaakt, zoals de invoering van CNC bij de beroepen draaien en frezen, de introductie van nieuwe beroepen als Mechatronica, Informatie Technologie en - last but not least - Telematica.

Behalve met de introductie van nieuwe wedstrijdberoepen heeft Nederland ook belangrijk bijgedragen door aansluitend bij de eisen op de hedendaagse arbeidsmarkt veel aandacht te vragen voor nieuwe basisvaardigheden, zoals werken in teamverband, computervaardigheden, etc.

7. Telematica

Op initiatief van Nederland zal in Lyon, oktober 1995, voor het eerst een 'Telematics Olympics' worden gehouden. In samenwerking met de Vereniging BVE is in Nederland de beroepsbeschrijving opgesteld, besproken met vertegenwoordigers van de andere deelnemende landen en vervolgens door de International Vocational Training Organisation (IVTO) vastgesteld voor de 32nd International Youth Skill Olympics in Lyon volgend jaar. Inmiddels zijn in alle landen de voorbereidingen in volle gang; met voorselecties in opleidingen en bedrijven, regionale competities en nationale kampioenschappen.

8. International Youth Skill Olympics

Aan de 'Skill Olympics' zullen ruim 500 jonge deelnemers (maximum leeftijd is 22 jaar) in ruim 45 beroepen deelnemen. Ze zijn afkomstig uit de 35 leden-landen van de IVTO, uit alle delen van de wereld en voor ruwweg de helft uit Europa.

Het evenement, waar ± 80.000 bezoekers worden verwacht, wordt georganiseerd door het Franse lid van de IVTO, daarbij begeleid door Algemeen secretariaat van de IVTO en aangestuurd door de gedelegeerden van de leden-organisatie.

Ruim 400 experts op de verschillende vakgebieden zullen ter plaatse zorgdragen voor de jurering en de selectie van de opgaven, die vooraf in alle landen door speciale teams van specialisten zijn opgesteld aan de hand van nauwgezette criteria.

Een geavanceerd beoordelingssysteem sluit elke bevoordeling van eigen deelnemers uit. Alle scores worden op een schaal 400-600 gestandaardiseerd weergegeven.

De eerste, tweede en derde plaats worden beloond met respectievelijk een gouden, zilveren en bronzen medaille en ex aequo's bij een score-interval van 2 punten.

De wereldstandaard voor topkwaliteit wordt bepaald door een score ≥ 500 punten en beloond met een diploma voor excellent vakmanschap.

Ter bevordering van de deelneming van jonge vrouwen in door mannen gedomineerde beroepen wordt een bijzondere prijs toegekend aan de jonge vrouw die in een dergelijk beroep van alle vrouwelijke deelnemers de hoogste score heeft behaald. Aan de medaille en eervolle vermelding die door de IVTO wordt toegekend voegt Nederland daar nog een uitnodiging aan toe voor een tweeweekse stage in ons land.

Alle deelnemers ontvangen een bewijs van deelneming, als erkenning voor het feit, dat er bij de 'Skill Olympics' wel winnaars zijn, maar daaraan geen verliezers deelnemen.

Niettemin hoop ik natuurlijk, dat Nederland al jaren op redelijk niveau scorend, in 1995 met wat meer winnaars naar huis terugkeert, en wie weet met een prijs voor Telematica?